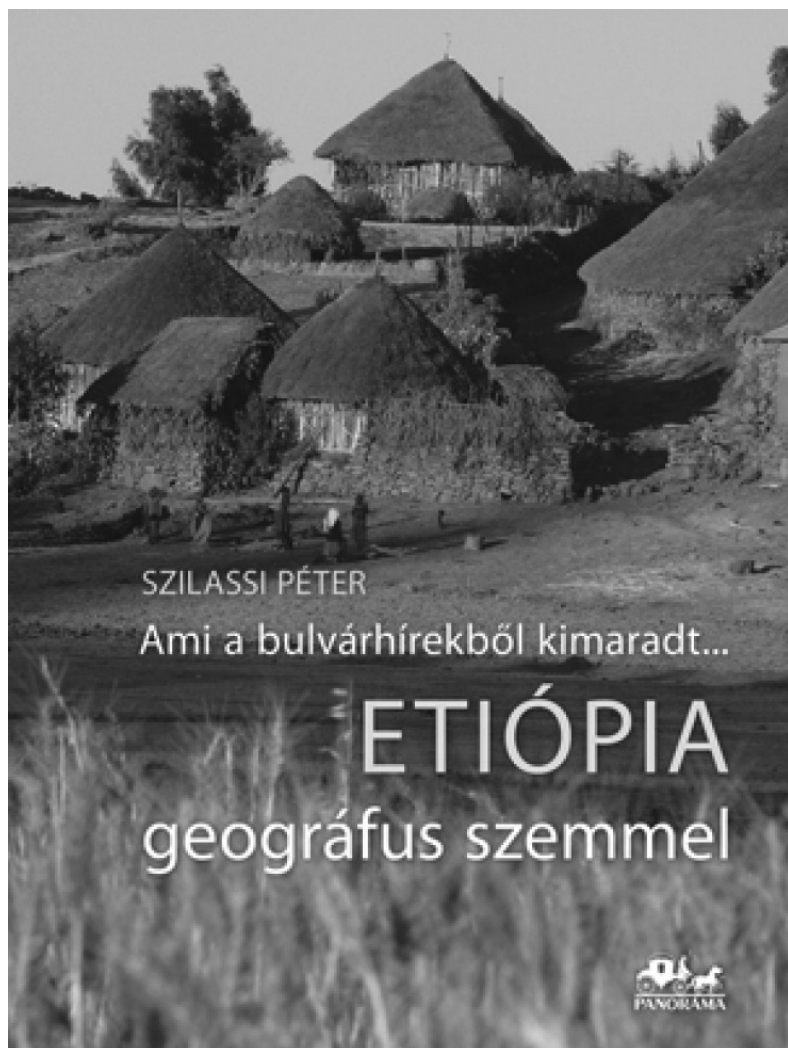

ETIÓPIA, AHOGYAN A FÖLDRAJZTUDÓS LÁTJA

KÉSZÍTETTE: TARRÓSY ISTVÁN

Megrázó hírek keringtek a magyar sajtóban 2012. január 17-én és az azt követő napokban: az etiópiai Erta Ale vulkánnál egy turistacsoportot hajnalban fegyveres támadás ért és öt személy, sajnos, meghalt. A halálos áldozatok között volt Fábián Tamás és Dr. Szabad Gábor Szegedről. Kik voltak ők, kikkel utaztak, hogyan, milyen céllal indultak útnak és valójában mi történt e hajnalon – számos feltételezés, sok esetben megalapozatlan „mendemonda” igyekezett magyarázni a történeteket, többek között azt is hallhattuk, miért ne utazzunk Afrikába „ilyen körülmények” között. Szilassi Péter, a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékének egyetemi docense, biológia-földrajz szakos tanár, okleveles tájépítész-mérnök – Fábián Tamás és Dr. Szabad Gábor jóbarátja – a bulvársajtóban (avagy más orgánumban, de ugyancsak bulvárstílusban) megjelent cikkek elmondásaihoz képest határozottan igyekszik rendet tenni a történések egymásutániségében, a Panoráma kiadó gondozásában megjelent képeskönyvében elmondani mindazt, ami oly fájdalmas következményekkel járt sok, az elhunytakat szerető, tisztelő személyek számára. Az *Etiópia geográfus szemmel* című kötet azonban ennél sokkal többre vállalkozik: görcső alá veszi az afrikai kontinens egyik legsokrétűbb és mára dinamikus fejlődő, egyértelműen változóban lévő államát, Etiópiát. Miközben leírom a „változás” szót, rögvest mellé kell, hogy tegyem az állandóságot, a tradicionalitást is, merthisz e kettősség jellemzi Etiópiát is – hasonlóan a szubszaharai Afrika más térségeinek állami, szubállami szereplőihöz. Szilassi Péter könyve az etióp kontrasztosság megörökítője, egyúttal igényes bemutatója.

A könyv egyik legnagyobb értéke az a földrajzi (földrajzos) szemlélet, amely például az egyéges és igazán használható, saját szerkesztésű térképek közlésében ölt testet. Miközben ezek segítségével világos útmutatást kapunk a szerzőtől az utazás útvonaláról, az ország földtani jellegzetességeiről, néhány meghatározó jellemzőjéről (így a népsűrűségről és a főbb etnikumok arányáról az ország teljes népességéhez képest, 112. o.),

Szilassi Péter

Ami a bulvárhírekből kimaradt...
Etiópia geográfus szemmel

Panoráma, Budapest 2014, ISBN : 978-963-243-958-7, 207 old., 3600 Ft

precíz, egyszerre szakmailag megalapozott és olvasmányos részek kalauzolják el az olvasót az etióp földtörténetben (50-60. o.), az utazás során a szerző által befogadott táj geomorfológiai jellegzetességeiről, így például a Babile határában található gránit ingókövekről (86-93. o.), vagy a Kelet-afrikai-árokrendszer tavairól (93-108. o.). Az általában találó fotódokumentáció egyik kitűnő példája az, a kötet tördelőszerkesztője által nagyon helyesen két teljes oldalra kihúzott kép, melyen egy „leleményes helyi lakost” látunk, aki „természetes wellness-fürdőt alakított ki a melegvizű források és a hidegvizű patak találkozásánál” a Shala-tó partján (102-103. o.).

Az összességében politikai korrektséget is tartani igyekvő szerző néhol, úgy gondolom, túlzott paternalizmussal szól a helyi viszonyokról. Ehhez kapcsolódóan talán stíláriis értelemben fogalmazhatok meg kritikát, hozzátéve azonban, hogy természetesen mindenki másként éli meg a kulturális különbségekkel való találkozásokat, azok befogadását, feldolgozását, majd értelmezését. Nem hiszem viszont, hogy ezekkel együtt, minduntalan szükséges egy minőségi igényességgel elkészített munkában vissza- és visszatérni arra például, hogy milyen „kegyetlen valósággal” rendelkezik az „etióp vidék”, milyen (implicite alacsony) „az etióp mezőgazdaság színvonala” (22. o.), vagy olyan furcsára sikerült „poénokat” betoldani, mint például a naponta sok kilométert az iskoláig gyalogló gyerekek esetében e zárójeles mondat: „Úgy látszik, itt már nálunk korábban megoldották a mindennapos testnevelést.” (24. o.) Szó sincs erről, ugyanis nincs relevanciája az összehasonlításnak, és nem hiszem, hogy e mindennapi valósággal szükséges viccelődni akárkinek Európából.

Néhány tárgyi tévedés, pontatlanság is szemet szúrhat a kicsit kritikusabb szemű olvasónak. A ma az egész afrikai kontinenst addisz-abebei központtal képviselő szervezet neve nem Afrikai Egységsszervezet (37. o.) – ez ugyanis a mainak kvázi elődje – hanem Afrikai Unió.¹ A kötetben bemutatott etiópiai utazás „legkeletibb pontjának” taglalásakor (93. o.) téves azt jelezni, hogy Szomáliföld valójában „Punt ország”. Szomáliföld (Somaliland) és Puntföld (Puntland) ugyanis két különböző térsége a mai földrajzi értelemben vett Szomáliának. Puntföld tartomány Szomália északi, északkeleti részén található, stratégiai jelentőségű terület, tőle pedig nyugatra helyezkedik el az északnyugaton Dzsibutival, nyugaton Etiópiával határos Szomáliföld, amely magát teljesen függetlennek tartja és valójában de facto állam – abban a szerzőnek persze igaza van, hogy „egyetlen ország által sem elismert”. Az egykori kommunista diktátor nevét magyarra pedig e formában írhatjuk a legpontosabban: Mengisztu Hailé Mariam (136. o.).

Ezeket az apró pontatlanságokat azonban felülírja az összességében igényes és alapos munka. Több esetben még olyan etióp különlegességekről is olvashatunk,

„Az Etiópia geográfus szemmel című kötet azonban ennél sokkal többre vállalkozik: görcső alá veszi az afrikai kontinens egyik legsokrétűbb és mára dinamikusn fejlődő, egyértelműen változóban lévő államát, Etiópiát.”

mint a Harar városában naponta bemutatott „hiéna-show”, mely a „sajátos emberhiéna viszony spirituális tartalmára” is felhívja a figyelmünket (84. o.). Különös fontosságot tulajdonítok az oktatásról szóló rövid résznek (talán több szót is érdemelt volna a téma), melyben Szilassi Péter is határozottan foglal állást amellett, hogy „Etiópia vezetői felismerték, hogy az oktatás lehet a hosszú távú recept az ország bajaira, s egyben a gazdasági felemelkedéshez vezető út is.” (149. o.) Magyarországnak bizonyos több „keresnivalója” is lehet a térségben, pláne miután a kormányzat a Déli Nyitás jegyében ezerszámra hirdet meg Stipendium Hungaricum ösztöndíjakat több tucat afrikai, ázsiai, latin-amerikai ország fiataljainak. A kinti, Etiópiában definiálható oktatási jelenlét is szorgalmazandó az elkövetkező években – kissé lassan ébredve, de akár követve a jó cseh példát: a pilzeni West Bohemia University oktatói néhány éve etióp egyetemekkel közös képzések fejlesztésébe fogtak, tudományos konferenciákat szerveznek, együtt publikálnak.

A könyv záró részében újból visszakanyarodunk a szomorú történeti szálhoz és teljesen érthető, befogadó módon tudunk megatódni a szerző által Tamásnak és Gábornak írt levélen, majd érdeklődéssel olvashatunk néhány magyar „földrajzi felfedezőről, természetbúvár utazóról” – köztük Teleki Sámuel grófról, Kittenberger Kálmánról, Kovács Ödönről, Mészáros Kálmánról, Sáska Lászlóról. A kötet legvégén, mellékletként, pedig a háromhetes etiópiai túra alatt megfigyelt emlősök, madarak, hüllők fajlistáját találjuk az utazás egyik tagjának, Dr. Vizler Csaba biológusnak jóvoltából (201-206. o.).

Az *Etiópia geográfus szemmel* című kötet értékes, hasznos olvasmány mind az általános olvasóközönségnek, mind az Afrikával kapcsolatos tanulmányokat folytató hallgatóknak, az afrikai kérdéseket kutató kollégáknak, de általában az afrikai kontinenst jobban megismerni vágyóknak, az ott szerencsét próbálóknak.

Jegyzet

- 1 Ehhez kapcsolódóan érdemes felhívnom a Tisztelt Olvasó figyelmét folyóiratunk főszerkesztőjének cikkére, melyet az Interneten itt olvashatnak: http://www.afrikatanulmanyok.hu/application/essay/1060_1.pdf.

publikon
KIADÓ

www.publikon.hu

Teljes körű kiadási tevékenység
a kézirattól a könyvespolcig!

Jelentse meg könyvét a Publikon Kiadónál!

OLCSÓ | MEGBÍZHATÓ | RUGALMAS | GYORS

